

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Pavla Šámala a soudců Josefa Fialy a Jana Filipa (soudce zpravodaje) v řízení o ústavní stížnosti stěžovatelky **Blanky A.** (jde o pseudonym), zastoupené JUDr. Erikou Staškovou, advokátkou, sídlem Lidická 693/5a, Brno, proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. listopadu 2020 č. j. 13 Co 204/2019-495 a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. září 2020 č. j. 13 Co 204/2019-428, za účasti **Krajského soudu v Brně**, jako účastníka řízení, a 1. nezletilého **Lukáše A.** (jde o pseudonym) a 2. nezletilé **Klárky A.** (jde o pseudonym), zastoupených městem Rosice, sídlem Palackého náměstí 13, Rosice, a 3. **Michala A.** (jde o pseudonym), zastoupeného Mgr. Ing. Martinem Matějkou, advokátem, sídlem náměstí 28. října 1898/9, Brno, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

I. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 5. listopadu 2020 č. j. 13 Co 204/2019-495 a usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 14. září 2020 č. j. 13 Co 204/2019-428 bylo porušeno právo stěžovatelky, 1. vedlejšího účastníka a 2. vedlejší účastnice na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s právem 1. vedlejšího účastníka a 2. vedlejší účastnice podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

II. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. listopadu 2020 č. j. 13 Co 204/2019-495 a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. září 2020 č. j. 13 Co 204/2019-428 se ruší.

III. Návrh stěžovatelky na přiznání náhrady nákladů řízení o ústavní stížnosti se zamítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Stěžovatelka (dále též „matka“) se ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), domáhá zrušení shora uvedených soudních rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena základní práva zaručená podle čl. 10 odst. 2, čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), podle čl. 6 odst. 1 a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

2. S ohledem na okolnosti projednávaného případu stěžovatelka navrhla, aby Ústavní soud podle § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu uložil krajskému soudu, aby stěžovatelce nahradil náklady řízení. Napadená rozhodnutí představují výjimečně

závažný protiústavní zásah obecného soudu do stěžovatelčina práva na rodinný život, a nadto byla stěžovatelce postupem krajského soudu odňata možnost bránit se proti nařízenému předběžnému opatření. Vzhledem k závažným pochybením krajského soudu se tak jeví spravedlivým, aby tento zásah alespoň částečně zmínil tím, že ponese stěžovatelčiny náklady řízení před Ústavním soudem. Stěžovatelka též požádala o projednání věci mimo pořadí a bez zbytečného odkladu podle § 71d odst. 1 (sc. § 39) zákona o Ústavním soudu.

3. Z ústavní stížnosti a vyžádaného soudního spisu vedeného Okresním soudem Brno-venkov (dále jen „okresní soud“) se podává, že jeho rozsudkem ze dne 25. 6. 2019 č. j. Nc 148/2018-313 byli 1. vedlejší účastník (dále též „nezletilý Lukáš“) a 2. vedlejší účastnice (dále též „nezletilá Klára“) svěřeni pro dobu před rozvodem manželství rodičů a pro dobu po rozvodu manželství rodičů do péče matky (výrok I), 3. vedlejšímu účastníkovi (dále též „otec“) byla uložena povinnost platit výživné pro nezletilého Lukáše v částce 8 000 Kč měsíčně s účinností od 1. 8. 2017 a od právní moci rozsudku o rozvodu manželství rodičů (výrok II), otci byla uložena povinnost platit výživné pro nezletilou Kláru v částce 6 000 Kč měsíčně s účinností od 1. 8. 2017 a od právní moci rozsudku o rozvodu manželství rodičů (výrok III), otci byla uložena povinnost zaplatit nedoplatek na výživném pro nezletilého Lukáše za dobu od 1. 8. 2017 do 30. 6. 2019 v částce 7 782 Kč (výrok IV), bylo rozhodnuto o tom, že nedoplatek na výživném pro nezletilou Kláru za dobu od 1. 8. 2017 do 30. 6. 2019 otci nevznikl (výrok V), matce a otci byla uložena účast na párové terapii v Manželské a rodinné poradně v Brně každou středu v lichém kalendářním týdnu od 18.00 hod. do 19.00 hod. po dobu 12 měsíců od právní moci rozsudku okresního soudu (výrok VI), byl upraven styk otce s nezletilým Lukášem formou asistovaného styku v Krizovém centru za přítomnosti pracovníka uvedeného zařízení každou středu v lichém kalendářním týdnu od 17.00 hod. do 18.00 hod. (výrok VII), byl upraven styk otce s nezletilou Klárou formou asistovaného styku v Krizovém centru za přítomnosti pracovníka uvedeného zařízení každou středu v sudém kalendářním týdnu od 17.00 hod. do 18.00 hod. (výrok VIII), matce byla uložena povinnost poskytovat otci písemné informace o zdravotním stavu nezletilého Lukáše a nezletilé Kláry, o jejich školních výsledcích, mimoškolních aktivitách a podávat mu zprávy o mimořádných podstatných záležitostech týkajících se obou nezletilých dětí, a to k 15. a 30. dni každého kalendářního měsíce (výrok IX), o náhradě nákladů státu bylo rozhodnuto tak, že základ nároku státu vůči matce je dán ve výši 50 % a vůči otci ve výši 50 % (výrok X a XI), a o náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok XII).

4. Proti výrokům II, III, IV, V, VI, VII, VIII, X, XI a XII rozsudku okresního soudu podala matka odvolání. O odvolání doposud nebylo rozhodnuto.

5. Okresní soud a Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) přistoupily k využití celé řady prostředků, jimiž se snažily zmírnit a napravit rodičovský konflikt a napravit zpřetrhané vazby mezi nezletilými dětmi a otcem. Usnesením okresního soudu ze dne 15. 10. 2018 č. j. Nc 148/2018-132 byla matce a otci uložena účast na párové a rodinné terapii v Manželské a rodinné poradně Bethesda v Brně na dobu dvou měsíců. Usnesením okresního soudu ze dne 1. 8. 2018 č. j. Nc 148/2018-43, ve spojení s usnesením krajského soudu ze dne 5. 9. 2018 č. j. 13 Co 189/2018-120, bylo nařízeno předběžné opatření, kterým byl upraven asistovaný styk otce s nezletilým Lukášem a nezletilou Klárou každou lichou středu po dobu jedné hodiny v Krizovém centru. Usnesením krajského soudu ze dne 22. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-387, ve spojení

s usnesením krajského soudu ze dne 24. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-394, bylo předchozí usnesení o nařízení předběžného opatření změněno tak, že byl upraven asistovaný styk otce s každým nezletilým samostatně, a to s nezletilým Lukášem každou lichou středu po dobu jedné hodiny a s nezletilou Klárou každé sudé úterý po dobu jedné hodiny. Současně bylo určeno, že obě děti jsou povinny absolvovat styk s otcem bez mobilního telefonu, jiného obdobného zařízení nebo jiných věcí (včetně oblečení s kapucí), které otci znemožňují aktivní verbální a neverbální kontakt s dětmi. Usnesením krajského soudu ze dne 22. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-387, ve spojení s usnesením krajského soudu ze dne 24. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-394, byla matce a otci uložena účast na rodinné terapii v Krizovém centru, a to na dobu tří měsíců.

6. Napadeným usnesením krajského soudu ze dne 14. 9. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-428 bylo rozhodnuto, že předběžné opatření nařízené usnesením okresního soudu ze dne 1. 8. 2018 č. j. Nc 148/2018-43, ve spojení s usneseními krajského soudu ze dne 5. 9. 2018 č. j. 13 Co 189/2018-120, ze dne 22. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-387 a ze dne 24. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-394, se zrušuje (výrok I). Krajský soud dále nařídil toto předběžné opatření: a) nezletilý Lukáš a nezletilá Klára se na dobu od 1. 10. 2020 do 31. 3. 2021 umísťují do péče Centra sociálních služeb, příspěvkové organizace, Krizového centra pro děti a dospívající, sídlem Hapalova 1642/4, Brno (dále jen „Krizové centrum“); b) matka je povinna dne 1. 10. 2020 odevzdat nezletilého Lukáše a nezletilou Kláru do péče Krizového centra; c) Krizové centrum je povinno převzít nezletilého Lukáše a nezletilou Kláru do péče; d) po dobu pobytu nezletilého Lukáše a nezletilé Kláry v Krizovém centru platí tato úprava styku nezletilých s matkou a otcem: matka je oprávněna stýkat se s nezletilým Lukášem každou středu lichého kalendářního týdne od 16.00 hod. do 17.00 hod., a to v Krizovém centru za přítomnosti pracovníka uvedeného zařízení; matka je oprávněna stýkat se s nezletilou Klárou každou středu lichého kalendářního týdne od 17.00 hod. do 18.00 hod., a to v Krizovém centru za přítomnosti pracovníka uvedeného zařízení; otec je oprávněn stýkat se s nezletilým Lukášem každou středu sudého kalendářního týdne od 16.00 hod. do 17.00 hod., a to v Krizovém centru za přítomnosti pracovníka uvedeného zařízení; otec je oprávněn stýkat se s nezletilou Klárou každou středu sudého kalendářního týdne od 17.00 hod. do 18.00 hod., a to v Krizovém centru za přítomnosti pracovníka uvedeného zařízení; matce se zakazuje jakýmkoli způsobem kontaktovat nezletilého Lukáše a nezletilou Kláru mimo dobu upraveného styku matky s nezletilým Lukášem a nezletilou Klárou; otci se zakazuje jakýmkoli způsobem kontaktovat nezletilého Lukáše a nezletilou Kláru mimo dobu upraveného styku otce s nezletilým Lukášem a nezletilou Klárou; nezletilému Lukášovi se zakazuje jakýmkoli způsobem kontaktovat matku a otce mimo dobu upraveného styku matky a otce s nezletilým Lukášem; nezletilému Lukášovi se zakazuje užívat telefon a jiná elektronická zařízení, která umožňují komunikaci na dálku; nezletilé Kláře se zakazuje jakýmkoli způsobem kontaktovat matku a otce mimo dobu upraveného styku matky a otce s nezletilou Klárou; nezletilé Kláře se zakazuje užívat telefon a jiná elektronická zařízení, která umožňují komunikaci na dálku (výrok II). Krajský soud uvedl, že cílem tohoto předběžného opatření je oddělení obou nezletilých od vlivu matky, aby bez jejího rušivého vlivu mohly být účinně uplatněny postupy, které mají nastolit adekvátní vztah k otci. Dobu trvání tohoto předběžného opatření krajský soud stanovil v délce 6 měsíců, jelikož při takto stanovené délce trvání předběžného opatření je větší pravděpodobnost, že se podaří dosáhnout kýžené pozitivní změny ve vztahu obou nezletilých k otci.

7. Napadeným usnesením krajského soudu ze dne 5. 11. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-495 byl zamítnut návrh matky na zrušení předběžného opatření nařízeného usnesením krajského soudu ze dne 14. 9. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-428. Krajský soud uvedl, že předběžné opatření bylo nařízeno podle § 211, § 102 odst. 1 a 3 a § 75c zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), a nikoli podle § 452 až 465 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. ř. s.“), jak se matka mylně domnívá. Proto její argumentace (kterou odůvodňuje nesplnění předpokladů pro nařízení předběžného opatření a existenci důvodů pro zrušení předběžného opatření), jež vychází z úpravy obsažené v § 452 až 465 z. ř. s., není důvodná. Podle krajského soudu byly všechny zákonné předpoklady pro nařízení předběžného opatření splněny a potřeba zatímní úpravy obou nezletilých byla v době nařízení předběžného opatření dána, a tato potřeba stále trvá.

II.

Argumentace stěžovatelky

8. Stěžovatelka ve své ústavní stížnosti namítá jednak absenci zákonného podkladu předběžného opatření, když zejména tvrdí, že k ochraně zájmů dítěte, jímž je bezesporu nutné poskytnout vyšší míru ochrany než zájmům běžného účastníka sporného řízení, slouží speciální úprava vydávání předběžného opatření upravujícího poměry dítěte podle § 452 a násl. z. ř. s. Tato ochrana prvotně neslouží k úpravě poměrů mezi účastníky řízení, jak stanovuje o. s. ř. pro běžné sporné řízení, ale má zajistit přijetí takových opatření, které vedou k zabezpečení základních zájmů dítěte. Přestože zákon o zvláštních řízeních soudních stanoví podpůrnou aplikaci občanského soudního řádu, a je tedy možné využít § 211 ve spojení s § 102 o. s. ř. pro vydání předběžného opatření po zahájení meritorního řízení, nelze účastníky řízení zbavit zvláštní ochrany, kterou ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních stanovují pro vydávání tohoto druhu předběžných opatření. Krajský soud tedy nepochopitelně opomíjí specifickou řízení ve věcech péče soudu o nezletilé a porušuje tím ústavně chráněné zájmy nezletilých. Krajský soud tak napadené předběžné opatření, kterým umístil nezletilé na dobu šesti měsíců do péče Krizového centra, vydal v rozporu s § 459 a § 460 z. ř. s., což má i namítaný ústavněprávní přesah.

9. Stěžovatelka dále uvádí, že napadené předběžné opatření představuje zásadní zásah do práva jak rodiče, tak i nezletilých dětí na rodinný život. Napadené předběžné opatření je bezpochyby krajním řešením a zásadním zásahem do práva jak stěžovatelky, tak i nezletilých na rodinný život, což stěžovatelka obsáhle odůvodňuje. Nadto v napadených usneseních absentuje náležité odůvodnění tohoto zásahu.

10. Stěžovatelka konečně namítá též porušení práva na rovnost účastníků soudního řízení a porušení jejího práva na soudní ochranu. Krajský soud rozhodl o nařízení předběžného opatření v řízení o odvolání stěžovatelky proti rozsudku okresního soudu. Proti napadenému usnesení krajského soudu ze dne 14. 9. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-428 tak stěžovatelka neměla žádnou možnost procesní obrany, když neměla k dispozici odvolání ani jiný procesní prostředek ochrany práva. Nadto neměla ani možnost vyjádřit se k nařízenému předběžnému opatření před vydáním tohoto napadeného usnesení. S ohledem na povahu předběžného opatření, jímž byli nezletilí odebráni stěžovatelce

z osobní péče, je nemožnost obrany ani vyjádření se před vydáním tohoto napadeného usnesení zvláště citelným zásahem do práv stěžovatelky.

III.

Vyjádření účastníka řízení, vedlejších účastníků řízení a replika stěžovatelky

11. Soudce zpravodaj postupem podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření účastníkům a vedlejším účastníkům řízení.

12. Krajský soud ve svém vyjádření zopakoval odůvodnění uvedené v napadených usneseních, přičemž zdůraznil, že rozhodnutí o umístění nezletilých do neutrálního prostředí nemohlo být pro účastníky řízení překvapivé, neboť již v usnesení krajského soudu ze dne 22. 1. 2020 č. j. 13 Co 204/2019-387 byli účastníci upozorněni, že v případě neúspěchu asistovaných styků a rodinné terapie lze přistoupit k umístění obou nezletilých do neutrálního prostředí. Krajský soud je přesvědčen, že byly splněny všechny zákonné předpoklady pro nařízení předběžného opatření, tedy zákonný podklad, legitimní cíl a proporcionalita.

13. Město Rosice, jako kolizní opatrovník nezletilých, ve svém vyjádření uvedlo, že napadená usnesení nejsou v rozporu se zájmy nezletilých, což dále odůvodňuje. Nařízená předběžná opatření jsou poslední zbývající možností o nápravu vztahů dětí k otci. Nevyužití této poslední možnosti by znamenalo rezignaci na právo dětí na oba rodiče, což je ve výrazném rozporu s nejlepším zájmem nezletilých.

14. Otec ve svém vyjádření uvedl, že ústavní stížnost je koncipována jako obecný diskurz o problematice práva na rodinný život, zájmech dětí oproti právu, resp. povinnosti soudu umístit nezletilé do ústavní péče. Ústavní stížnost patrně úmyslně vynechává konkrétní okolnosti daného případu, jeho genezi a důvody, proč nezbylo, než nezletilé děti matce dočasně odejmout a umístit do neutrálního prostředí. Otec, stejně jako kolizní opatrovník, navrhoval umístění dětí do neutrálního prostředí, které by zamezilo manipulací nezletilých matkou, již v řízení před okresním soudem. Rozhodnutí krajského soudu tak nebylo nečekané, či nedůvodné. Naopak bylo vydáno v důsledku chování samotné matky, která dlouhodobě nerespektuje soudní rozhodnutí a všechny pokusy o nápravu vztahu otce s nezletilými sabotuje neúčastí na prakticky všech asistovaných kontaktech, rodinné terapii a dalších. Vydání napadeného předběžného opatření tak bylo pouze důsledkem ignorace předchozího rozhodnutí matkou, která úmyslně pokusům o nápravu vztahu otce s dětmi brání. Otec má za to, že ústavní stížnost matky je zjevně neopodstatněná.

15. Výše uvedená vyjádření byla stěžovatelce zaslána na vědomí a k případné replice, která v ní setrvala na své právní argumentaci uvedené v ústavní stížnosti a dodala, že během pobytu v Krizovém centru došlo u nezletilé Kláry ke znatelnému zhoršení školních výsledků, v Krizovém centru se vyskytují problémy při komunikaci s ošetřujícím personálem a nezletilí zcela odmítají komunikovat s otcem, za což jsou v Krizovém centru trestáni zákazem vycházení. Především však došlo ke zhoršení jejich psychického a zdravotního stavu. V důsledku umístění v Krizovém centru se stav nezletilého Lukáše bohužel zhoršil natolik, že byl dne 4. 1. 2021 hospitalizován v Dětské nemocnici Brno pro pokus o sebevraždu. Následně byl nezletilý Lukáš převezen k hospitalizaci na Dětské a dorostové oddělení Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice Brno, kde se nachází i nyní. Ze zaslání vyjádření kolizního opatrovníka je patrné,

že svoji funkci zásadním způsobem neplní, když jeho jediným zájmem je náprava vztahů nezletilých dětí k otci, a to bez ohledu na specifické okolnosti případu a dopad na psychiku nezletilé.

16. Ústavní soud dospěl k závěru, že není třeba nařizovat ústní jednání, jelikož od něj nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení. Dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, ve kterých byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a její ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*), neboť vyčerpala všechny zákonné prostředky k ochraně svého práva.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

18. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy), který stojí mimo soustavu soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy). Vzhledem k tomu jej nelze, vykonává-li svoji pravomoc tak, že podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému soudnímu rozhodnutí, považovat za další, „superrevizní“ instanci v systému obecné justice, oprávněnou vlastním rozhodováním (nepřímo) nahrazovat rozhodování obecných soudů; jeho úkolem je „toliko“ přezkoumat ústavnost soudních rozhodnutí, jakož i řízení, které jejich vydání předcházelo. Proto vedení řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, výklad podústavního práva a jeho aplikace na jednotlivý případ je v zásadě věcí obecných soudů, a o zásahu Ústavního soudu do jejich rozhodovací činnosti lze uvažovat za situace, kdy je jejich rozhodování stíženo vadami, které mají za následek porušení ústavnosti (tzv. kvalifikované vady); o jaké vady přitom jde lze zjistit z judikatury Ústavního soudu.

19. Proces interpretace a aplikace podústavního práva pak bývá stížen takovouto kvalifikovanou vadou zpravidla tehdy, nezohlední-li obecné soudy správně (či vůbec) dopad některého ústavně zaručeného základního práva (svobody) na posuzovanou věc, nebo se dopustí – z hlediska řádně vedeného soudního řízení – neakceptovatelné „libovůle“, spočívající buď v nerespektování jednoznačně znějící kogentní normy, nebo ve zjevném a neodůvodněném vybočení ze standardů výkladu, jenž je v soudní praxi respektován, resp. který odpovídá všeobecně akceptovanému (doktrinálnímu) chápání dotčených právních institutů [nález ze dne 25. 9. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 85/06 (N 148/46 SbNU 471); tato i všechna dále uvedená rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>].

20. Ke způsobilosti předběžného opatření (jako opatření prozatímní povahy) zasáhnout do základních práv a svobod účastníků řízení se Ústavní soud v rozhodovací praxi vyjádřil tak, že tuto způsobilost obecně vyloučit nelze; je však třeba zdůraznit, že předběžná opatření zpravidla nedosahují takové intenzity, aby mohla zasáhnout do ústavně

zaručených práv jedné či druhé strany, neboť při rozhodování o nařízení předběžného opatření se nerozhoduje o právech a povinnostech účastníků s konečnou platností, nýbrž jde o opatření dočasného charakteru, jímž není prejudikován konečný výsledek sporu. Jeho účelem je zatímni úprava práv a povinností, která nevyklučuje, že ochrana práv dotčenému účastníku bude posléze poskytnuta konečným rozhodnutím ve věci [srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 14. 9. 1994 sp. zn. IV. ÚS 43/94 (N 41/2 SbNU 27), usnesení ze dne 29. 3. 2000 sp. zn. IV. ÚS 488/99, ze dne 8. 11. 2000 sp. zn. IV. ÚS 115/2000, ze dne 14. 6. 2007 sp. zn. II. ÚS 44/06, a mnohá další]. Ústavní soud se tedy zpravidla necítí oprávněn zasahovat do rozhodnutí o předběžných opatřeních, neboť jde o rozhodnutí, která do práv a povinností účastníků zasahují nikoli konečným způsobem, nýbrž jde o opatření, jejichž trvání je zásadně časově omezeno.

21. Ústavní soud vychází z názoru, že posouzení podmínek pro vydání předběžného opatření je věcí obecného soudu, neboť závisí na konkrétních okolnostech případu [srov. nálezy ze dne 10. 11. 1999 sp. zn. II. ÚS 221/98 (N 158/16 SbNU 171) nebo ze dne 21. 11. 2001 sp. zn. IV. ÚS 189/01 (N 178/24 SbNU 327), usnesení ze dne 3. 3. 2011 sp. zn. III. ÚS 3365/10, ze dne 28. 6. 2012 sp. zn. II. ÚS 2010/12, nebo ze dne 27. 3. 2014 sp. zn. III. ÚS 909/14]. Ústavnímu soudu tedy, z hlediska ústavněprávního, zásadně nepřísluší přehodnocovat názor obecných soudů stran důvodnosti návrhu na vydání předběžného opatření. Ústavní soud je povolán toliko ověřit, zda rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření mělo zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), bylo vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny) za dodržení zásad spravedlivého procesu, a současně nebylo projevem svévole ve smyslu čl. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny [viz např. nález ze dne 10. 11. 1999 sp. zn. II. ÚS 221/98 (N 158/16 SbNU 171), usnesení ze dne 5. 2. 2013 sp. zn. III. ÚS 155/13 nebo ze dne 9. 3. 2015 sp. zn. I. ÚS 641/15].

22. Ústavní stížnost je mj. založena právě na nesouhlasu stěžovatelky s postupem krajského soudu při vydání napadeného předběžného opatření, když tvrdí, že vydání předběžného opatření nemělo zákonný podklad vyžadovaný podle čl. 2 odst. 2 Listiny, jelikož bylo vydáno neústavně podle příslušných ustanovení občanského soudního řádu, namísto § 452 až 465 z. ř. s. Nutno zdůraznit, že jak z obsahu napadených rozhodnutí, tak ze shodného vyjádření účastníků, i též z vyžádaného soudního spisu, tato tvrzená skutečnost o aplikaci výhradně příslušných ustanovení občanského soudního řádu při vydání napadeného předběžného opatření skutečně vyplývá.

23. Podle § 2 písm. t) z. ř. s. „*tento zákon upravuje řízení ve věcech péče soudu o nezletilé.*“

24. Podle § 1 odst. 3 z. ř. s. „*nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád*“. Podle § 1 odst. 4 z. ř. s. „*nevyplývá-li z povahy jednotlivých ustanovení něco jiného, použijí se ustanovení tohoto zákona vedle občanského soudního řádu*“.

25. Podle názorů vyjádřených doktrínou (srov. LAVICKÝ, Petr. Komentář k § 1. In Lavický, Petr a kolektiv. *Civilní proces. Řízení nesporné: zákon o zvláštních řízeních soudních; zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.* Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-869-7) jsou nesporná řízení primárně regulována zákonem o zvláštních řízeních soudních. Aplikační přednost mají ustanovení zvláštní části, dopadající na daný druh řízení, před částí obecnou. Samostatná aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních se použije tehdy, je-li určitá otázka

vyčerpávajícím způsobem regulována v zákoně o zvláštních řízeních soudních. Oba předpisy se použijí tehdy, obsahují-li sice úpravu určité oblasti, avšak úprava v zákoně o zvláštních řízeních soudních je pouze kusá a nevylučuje proto zcela aplikaci občanského soudního řádu. Byť to § 1 odst. 2 ani 3 z. ř. s. výslovně nestanovuje, je nepochybné, že z občanského soudního řádu nelze použít ta pravidla a procesní postupy, která jsou neslučitelná s povahou zvláštních řízení upravených v zákoně o zvláštních řízeních soudních, a ta pravidla a procesní postupy, která takto nevhodná nejsou, bude nutno přiměřeně přizpůsobit povaze nesporného řízení.

26. Podle § 452 odst. 1 z. ř. s. „*ocitlo-li se nezletilé dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud předběžným opatřením upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí*“.

27. Ústavní soud zdůrazňuje, že výše uvedené „speciální“ předběžné opatření podle § 452 z. ř. s. je institut výjimečný, spíše „krajní“, určený k řešení těch nejvážnějších situací týkajících se dítěte. Obecné soudy tedy samozřejmě mohou vydávat i tzv. „běžná“ předběžná opatření (podle § 76 a násl. o. s. ř.), což znamená mj. i to, že při rozhodování o návrzích na předběžné opatření ve věcech péče o nezletilé děti postupují obecné soudy jak podle občanského soudního řádu, tak i podle zákona o zvláštních řízeních soudních, podle konkrétních okolností jimi posuzované věci.

28. Klíčovou otázkou pro posouzení ústavní stížnosti je tedy za prvé to, za jakých (skutkových a právních) okolností opatrovnický soud vydává „speciální“ předběžné opatření podle § 452 z. ř. s., a za druhé též to, je-li povinností opatrovnického soudu vydat toto „speciální“ předběžné opatření podle § 452 z. ř. s., jsou-li pro to splněny zákonné požadavky, nebo zda je na jeho volné úvaze, vydá-li toto „speciální“ předběžné opatření nebo „běžné“ předběžné opatření podle § 76 a násl. o. s. ř.

29. Jak Ústavní soud uvedl výše, tak „speciální“ předběžné opatření podle § 452 a násl. z. ř. s. je institut výjimečný. Předpoklady pro nařízení tohoto předběžného opatření jsou následující (nemusí být splněny kumulativně; stačí naplnění, byť i jediného z nich): dítě se ocitlo ve stavu nedostatku řádné péče; dítě je ohroženo na životě; je ohrožen (či již byl narušen) normální vývoj dítěte či je ohrožen (či již byl narušen) jiný důležitý zájem dítěte. První dva předpoklady nečiní větší výkladové problémy. U ostatních dvou případů Ústavní soud v souladu s doktrínou (srov. JIRSA, Jaromír. Komentář k § 452. In Jirsa, Jaromír a kolektiv. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha III – 3. vydání*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2019. ISBN 978-80-7598-372-5.) konstatuje, že ohrožení a již existující narušení normálního vývoje dítěte může nastat například v situaci, kdy rodiče nejsou schopni zajistit, aby dítě plnilo povinnou školní docházku, nebo jde o dítě rodičů, kteří jej nutí k drobné pouliční kriminalitě či prostituci. Výjimečně by mohlo jít i o děti, u nichž rodiče rezignovali na výchovu, tolerují jejich naprostou závislost na počítačích, působí katastrofálními stravovacími návyky abnormální obezitu dítěte ohrožující jeho zdraví apod. Do kategorie ohrožení a již existujícího narušení důležitého zájmu dítěte mohou spadat (nebudou-li již spadat do kategorie předchozí) případy, kdy např. rezidentní rodič úmyslně izoluje dítě od rodiče nerezidentního, vyvolává v dítěti úzkostné stavy před stykem s druhým rodičem vedoucí až k duševní poruše. Může to být i případ dítěte, které již v útlém věku projevuje virtuózní nadání ke hře na hudební nástroj nebo jiný mimořádný (sportovní či umělecký) talent, který jeho rodiče, na rozdíl

od prarodičů, odmítají jakkoli podporovat. Ústavní soud pak opakovaně konstatoval, že pouze akutní ohrožení života, zdraví nebo příznivého vývoje dítěte může být důvodem pro nařízení tohoto „speciálního“ předběžného opatření [srov. např. nález ze dne 20. 7. 2010 sp. zn. IV. ÚS 2244/09 (N 146/58 SbNU 227)].

30. Ústavní soud uznává, že nalézt „hranici“ pro to, kdy je již namíste vydat „speciální“ předběžné opatření podle § 452 z. ř. s., může činit v praxi nemalých problémů, a bude záležet vždy na skutkových okolnostech v dané opatrovnické věci. Opětovně s odkazem na doktrínu (srov. JIRSA, Jaromír. Komentář k § 452. Op. cit.) lze uvést příklad, že chodilo-li by dítě „za školu“, lze je odevzdat do péče jiné osoby, která na ně lépe dohlédne, a v tomto případě by bylo namíste použít předběžné opatření podle § 76 o. s. ř. Pokoušelo-li by se však dítě za školou v partě starších dětí o experimenty s tvrdými drogami, nepochybně by to byl důvod pro vydání „speciálního“ předběžného opatření podle § 452 z. ř. s. O výjimečnosti „speciálního“ předběžného opatření podle § 452 a násl. z. ř. s. svědčí též to, že toto předběžné opatření může soud nařídit jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí (§ 454 odst. 1 z. ř. s.).

31. Lze tak shrnout, že vydání „speciálního“ předběžného opatření podle § 452 z. ř. s. je možné pouze v případě akutního ohrožení života, zdraví nebo příznivého vývoje dítěte, či je ohrožen jiný důležitý zájem dítěte (viz výše uvedené kategorie tohoto „speciálního“ předběžného opatření), a to pouze na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí za účelem umístění dítěte ve vhodném prostředí. Splnění těchto podmínek je nyní třeba posoudit.

32. Vydání „speciálního“ předběžného opatření podle § 452 z. ř. s. má však další významná omezení. Mezi to nejdůležitější patří to, že podle § 459 odst. 1 z. ř. s. toto předběžné opatření trvá po dobu 1 měsíce od jeho vykonatelnosti, přičemž podle § 460 odst. 1 z. ř. s. bylo-li před uplynutím doby podle § 459 odst. 1 z. ř. s. zahájeno řízení ve věci samé, může soud předběžné opatření na dobu nejvýše 1 měsíce opakovaně prodloužit tak, aby celková doba trvání předběžného opatření nepřesáhla 6 měsíců od jeho vykonatelnosti. Poté lze dobu trvání předběžného opatření výjimečně prodloužit jen tehdy, nebylo-li z vážných důvodů a objektivních příčin možné v této době skončit důkazní řízení ve věci samé.

33. Uvedené časové hledisko je významné pro zachování práv dítěte a má i ústavní přesah. Je-li orgán sociálně-právní ochrany dítěte přesvědčen, že i po uplynutí stanovené lhůty nadále existují důvody pro umístění dítěte do vhodného prostředí, musí podat návrh nový. K tomu srov. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2244/09: *„Prodloužením doby trvání předběžného opatření za situace, kdy zákon takový postup zjevně neumožňoval, se obvodní soud dopustil zřejmé svévole (nerespektování kogentní normy), v důsledku čehož bylo neoprávněně zasaženo do ústavně zaručeného práva stěžovatelky na soudní ochranu a spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Tentýž závěr je pak třeba vztáhnout i na všechna navazující usnesení o prodloužení doby trvání předběžného opatření, jež obvodní soud periodicky vydával, neboť nebylo možno platně prodloužovat trvání předběžného opatření, které již ze zákona zaniklo.“*

34. To, co bylo právě uvedeno, je východiskem pro zodpovězení otázky, je-li povinností opatrovnického soudu vydat (při naplnění zákonných podmínek) toto „speciální“ předběžné opatření podle § 452 z. ř. s., nebo zda je na jeho volné úvaze, vydá-li toto „speciální“ předběžné opatření nebo „běžné“ předběžné opatření podle § 76 a násl. o. s. ř.

Uvedené časové hledisko totiž chrání zejména dítě, aby nebylo umístěno ve vhodném (náhradním) prostředí příliš dlouhou dobu a aby bylo pravidelně (v měsíčních intervalech, avšak po dobu maximálně 6 měsíců) posuzováno, zda je toto předběžné opatření ještě nutné, a to i s posouzením toho, je-li toto předběžné opatření (stále) dostatečným důvodem pro zásah do rodičovských práv. Jinak řečeno, obecné soudy jsou povinny zajistit spravedlivou rovnováhu mezi zájmy dítěte a zájmy jeho rodiče, zvláštní pozornost však musí být věnována zájmu dítěte [srov. např. náleze ze dne 20. 8. 2004 sp. zn. III. ÚS 459/03 (N 117/34 SbNU 223) či rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. 11. 1992 ve věci *Olsson v Sweden*, stížnost č. 13441/87], a to tak, aby bylo vždy umístěno pro něj v co nejlepším prostředí, a je-li v prostředí „náhradním“, aby tam bylo pouze pro naprosto nezbytně nutnou dobu.

35. Na základě uvedeného Ústavní soud shledal, že za neústavní postup obecných soudů, zasahující do práv dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, a též do jeho práva nebo práva jeho rodiče na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny, je nutno posoudit takovou situaci, rozhodne-li opatrovnický soud „běžným“ předběžným opatřením podle § 76 a násl. o. s. ř., i za situace, jsou-li splněny podmínky pro vydání „speciálního“ předběžného opatření podle § 452 z. ř. s., přičemž nejsou dodrženy kogentní podmínky vyplývající z § 459 odst. 1 a § 460 odst. 1 z. ř. s. Takovýto procesní postup obecných soudů je neslučitelný se samotnou povahou a podstatou řízení ve věcech péče o dítě (srov. též sub 24).

36. Při aplikaci výše uvedeného závěru na nyní posuzovanou věc musí Ústavní soud učinit závěr, že ústavní stížnost a námitky stěžovatelky uvedené sub 7 jsou důvodné.

37. Na základě posouzení obsahu napadených rozhodnutí a vyžádaného soudního spisu Ústavní soud konstatuje, že v posuzované věci byly objektivně naplněny požadavky nutnosti vydání „speciálního“ předběžného opatření podle § 452 z. ř. s. Opatrovník nezletilých dětí dne 9. 9. 2020 navrhl, aby obě nezletilé děti byly umístěny do neutrálního prostředí, kde by je neměla matka možnost dále ovlivňovat, nezletilé děti by mohly podstoupit terapii se zaměřením na normalizaci jejich vnímání rodinných vazeb a pokusit se narovnat svůj vztah k otci. Současně opatrovník navrhl, aby byl oběma nezletilým dětem zakázán přístup k telefonu a jiným elektronickým zařízením umožňujícím komunikaci na dálku a aby jejich styk s matkou probíhal pouze formou asistovaných kontaktů. K tomuto závěru vedly opatrovníka prokázané skutečnosti, že nezletilý Lukáš a nezletilá Klára stále odmítají jakýkoli kontakt s otcem, a to mj. i v důsledku neochoty o nápravu vztahů nezletilých s otcem ze strany matky.

38. Nadto nutno uvést, že z vyžádaného soudního spisu (zejména ze zprávy MUDr. J. N.) vyplývá, že nezletilý Lukáš navštěvuje ambulanci dětské a dorostové psychiatrie v Brně, kde byla zjištěna porucha nálady – depresivní stavy, omezení zájmových aktivit, pocit nedostatečnosti, provázené pesimistickými výhledy, stavy apatie, smutku, zvýšená únavnost. Dále byla přítomna i emoční dysregulace – úzkostnost, ohavnost se střídala s afekty vzteku se slovní i brachiální agresí. Byly přítomny i výraznější poruchy spánku, měl potíže s usínáním a často se v noci budil. V klinickém obraze dominovala somatoformní symptomatika – bolest zad znemožňující delší sezení, což vedlo k častým školním absencím. Nezletilému Lukášovi byla nasazena medikace antidepressivy k úpravě afektivity, byla doporučena změna spánkového režimu a vhodná spánková hygiena. Zvýšená nemocnost a školní absence byly řešeny žádostí o opakování ročníku ze zdravotních důvodů. Pro nárůst tenze a afektivních záchvatů spojených se

sebepoškozováním a vyhrožováním sebevraždou, byl nezletilý Lukáš dokonce hospitalizován na Oddělení dětské a dorostové psychiatrie Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice Brno. V oblasti emotivity jsou u něj přítomny časté sebeobviňující myšlenky, pocity vlastní neschopnosti, obavy ze zvládnání nároku běžného života. Stav napětí, provázející tyto myšlenky, řešil záměrným sebepoškozováním. Během hospitalizace probíhala intenzivní komplexní léčba medikamentózní i psychoterapeutická. Psychický stav nezletilého Lukáše ovlivňovala i ventilace dlouhodobě neprojevovaných negativních emocí, které se kumulovaly během konfliktního průběhu rozvodu rodičů. Ke konci hospitalizace se psychický stav zlepšil. Nezletilý Lukáš byl motivován ke změnám v denním režimu a návratu domů. Po návratu domů k matce se u nezletilého Lukáše opět zvýraznily poruchy spánku a emoční labilita. Poté matka s oběma nezletilými dětmi změnila bydliště a nezletilý Lukáš nastoupil do nové školy. Trvaly stále obavy z asistovaných kontaktů s otcem, kterým opakovaně předchází nárůst tenze.

39. Na základě takto vymezeného skutkového stavu má Ústavní soud za to, že jsou naplněny výše vymezené podmínky § 452 z. ř. s. pro vydání „speciálního“ předběžného opatření, jelikož hrozí akutní ohrožení příznivého vývoje obou nezletilých, a dokonce v případě nezletilého Lukáše i ohrožení jeho zdraví (což se ostatně potvrdilo i následně jeho pokusem o sebevraždu dne 4. 1. 2021), a orgán sociálně-právní ochrany dětí navrhl umístění nezletilých do vhodného neutrálního prostředí (Krizového centra). Se závěrem krajského soudu (o nutnosti umístit nezletilé do vhodného prostředí Krizového centra) nelze než souhlasit a označit jej za ústavně konformní, jelikož jeho cílem byla ochrana práv nezletilých, a to mj. též práva na ochranu zdraví 1. vedlejšího účastníka podle čl. 31 Listiny a šlo o zásah v demokratické společnosti nezbytný, přičemž vzhledem ke konkrétním okolnostem lze tento zásah do rodičovských práv stěžovatelky označit za odpovídající okolnostem případu a ústavně konformní.

40. Krajský soud předběžným opatřením umístil nezletilé do krizového centra „rovnou“ na dobu celých šesti měsíců (tj. od 1. 10. 2020 do 31. 3. 2021). Vzhledem k výše uvedeným závěrům (sub 34) však musí Ústavní soud označit takový postup krajského soudu za neústavní.

41. Ústavně konformní by byl takový postup krajského soudu, kdyby v souladu s kogentním § 459 odst. 1 z. ř. s. stanovil délku předběžného opatření na měsíc, a poté ji, avšak vždy po zvážení všech relevantních okolností, prodlužoval v souladu s § 460 odst. 1 z. ř. s. Neučinil-li tak krajský soud, dopustil se neústavního zásahu zejména do práv nezletilých, ale též stěžovatelky. Ústavní soud si je vědom organizační i právní náročnosti, kterou zákon a výklad jeho předmětných ustanovení na obecné soudy klade. Ochrana dítěte sice leží primárně na rodičích, avšak je s ohledem na mezinárodněprávní a ústavněprávní rámec (jako pozitivní povinnost vyplývající z práva na rodinný život, chráněného čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy) svěřena též státu [srov. usnesení ze dne 29. 6. 2017 sp. zn. I. ÚS 1393/17 (U 14/85 SbNU 953)] tam, kde dojde ke střetu zájmů obou rodičů jako nositelů rodičovských práv podle čl. 32 odst. 4 Listiny.

42. Podle čl. 3 odst. 1 ve spojení s čl. 9 odst. 1 a 3 Úmluvy o právech dítěte oddělení dítěte od jeho rodiče musí být až posledním prostředkem, kterého může být užito jen v případě ohrožení dítěte, nebo je-li to z jiného důvodu zcela nezbytné [srov. náleze ze dne 20. 12. 2017 sp. zn. I. ÚS 3296/17 (N 238/87 SbNU 853)], a je povinností státu (zde prostřednictvím opatrovnického soudu), aby pravidelně zkoumal, zda je tento zásah

do jejich práv (ve formě oddělení dítěte od pečujícího rodiče) stále nezbytný. K tomuto účelu pak slouží nutnost aplikace § 459 odst. 1 ve spojení s § 460 odst. 1 z. ř. s.

43. Tento závěr Ústavního soudu je pak v souladu s jeho předcházející rozhodovací praxí. Ústavní soud např. již ve svých usneseních ze dne 6. 9. 2016 sp. zn. II. ÚS 2872/16 a ze dne 29. 6. 2017 sp. zn. I. ÚS 1393/17 dovedl, že ústavní konformitu rozhodnutí o předběžných opatřeních je nezbytné hodnotit i prizmatem ústavněprávních kritérií, která vymezil ve své judikatuře týkající se přezkumu rozhodnutí obecných soudů k této problematice [srov. např. nálezy ze dne 23. 2. 2010 sp. zn. III. ÚS 1206/09 (N 32/56 SbNU 363), ze dne 18. 8. 2010 sp. zn. I. ÚS 266/10 (N 165/58 SbNU 421), či ze dne 12. 5. 2015 sp. zn. I. ÚS 2903/14 (N 94/77 SbNU 377)]. V rámci tohoto přezkumu Ústavní soud vždy posuzuje, zda řízení před soudy bylo konáno a přijatá opatření byla činěna v nejlepším zájmu nezletilého dítěte (podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte). To platí obzvláště tehdy, je-li důsledkem přijatého opatření významné narušení rodinných vazeb nezletilého a zásadní změna jeho výchovného prostředí v důsledku odnětí nezletilého z rodiny, což je právě případ nyní posuzované věci.

VI. Závěr

44. Ústavní soud tak konstatuje, že rozhodne-li obecný soud „obecným“ předběžným opatřením podle § 76 a násl. o. s. ř. i za situace, kdy jsou naplněny podmínky pro vydání „zvláštního“ předběžného opatření podle § 452 z. ř. s., aniž jsou však dodrženy kogentní podmínky pro vydání takového zvláštního předběžného opatření podle § 459 odst. 1 a § 460 odst. 1 z. ř. s., jde o procesní postup neslučitelný s ústavními kautelami řízení ve věcech péče o dítě a zasahující do práv dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, a též do jeho práva nebo práva dotčeného rodiče na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Krajský soud napadenými usneseními porušil základní ústavně zaručené právo stěžovatelky (a ve spojení s ním i 1. vedlejšího účastníka a 2. vedlejší účastnice) na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny, jakož i nejlepší zájem 1. vedlejšího účastníka a 2. vedlejší účastnice podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Proto Ústavní soud podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadená usnesení krajského soudu zrušil.

45. K návrhu stěžovatelky, aby jí Ústavní soud přiznal náhradu nákladů tohoto řízení, Ústavní soud shledává, že náklady řízení před Ústavním soudem, které vzniknou účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, hradí účastník nebo vedlejší účastník, nestanoví-li zákon o Ústavním soudu jinak; v odůvodněných případech může Ústavní soud podle výsledku řízení usnesením uložit některému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, aby zcela nebo zčásti nahradil jinému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi jeho náklady řízení (§ 62 odst. 3 a 4 zákona o Ústavním soudu). Přiznání náhrady nákladů řízení v řízení před Ústavním soudem je rozhodnutím mimořádným a výjimečným, například jako svého druhu sankce vůči tomu, kdo svým postupem zásah do ústavních práv vyvolal a vzhledem k okolnostem by tedy měl tímto způsobem nést následky. Postup krajského soudu byl sice neústavní, ale nešlo o projev svévole nebo úmyslného nerespektování ústavních kautel, nýbrž o problematický výklad užitých zákonných ustanovení, který provedl až Ústavní soud. Ústavní soud neshledal důvodu, aby stěžovatelce přiznal náhradu nákladů řízení. Ta nadto ani při této žádosti neosvědčila,

že by byla nemajetnou, případně že by pro ni náklady spojené s ústavní stížností představovaly neúměrnou zátěž, dokonce tyto náklady ani nijak nevyčíslila. Proto ji Ústavní soud náhradu nákladů tohoto řízení nepřiznal.

46. Návrh na přednostní projednání věci nebylo třeba posuzovat, neboť mu Ústavní soud *de facto* vyhověl, když rozhodl ve věci meritorně tak rychle, jak to bylo podle pravidel zákona o Ústavním soudu možné.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 2. února 2021

Pavel Šámal
předseda senátu